

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, szombat 1912. január 6.

4. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wuzer ház 1 em.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy órára 2 kor.

Egyes szám a helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A drágaság oka tudományos alapon.

— Az árstatisztika reformja. —

Érthető okokból, hiszen mindenkit a legközelebről érdekel, az utóbbi esztendő folyamán minden oldalról és minden szempontból rá akartak világítani a nagy problémára: a drágaság kérdésre.

Kutatják az okokat több-kevesebb hozzáértéssel, a tudomány hathatós eszköze: a statisztika nélkül azonban világos képet erről a problémáról s az igazi okokról nyerni nem lehet.

A központi statisztikai hivatal éppen ezért elhatározta, hogy a jelenleg vezetett árstatisztikát teljesen új alapokra fekteti és ez irányban az előkészítő munkálatok már folyamatban vannak.

A legközelebbi időben már életbe lép a reform, melynek alapelveiről a következőket közölhetjük:

— Az európai államok majdnem kivétel nélkül üzik az árstatisztikát. A nagybani áralakulást illetően lehetőleg idomulnak a birodalmi adatgyűjtéshez. Mindenütt azonban a kis árak is a megfigyelés körébe vonattak. Legtöbb helyütt elég régi keletű az árstatisztika.

„A Tengerpart“ tárcája.

A tengeri füvekről.

(A. T—r.) A földet borító növényzet elterjedése ép oly nagy mint az állatoké; nem marad növény nélkül, kopáran, csak az örökös hó határán felül levő szikla.

Egységes nagy takarónak kell gondolni a földet borító növényzetet, mely takarón csak itt-ott találhatunk kisebb-nagyobb lyukakat. Kiterjed ez a takaró még az oceanok fenekére is, talán itt alkotva a növénytakaró legszínompásabb részeit.

Minden növény keresi az ő alkalmazkodó képességének és faji sajátosságainak megfelelő termőhelyet, részben módosul hozzá, enged kivánságaiból s az a legelterjedtebb, melynek legkevesebb az igényei.

Aki bírja, az marja! Így alakul ki azután az a bámulatos szép, szemtelket gyönyörködhető, változatosan gazdag növényvilág, mely földünk egyik legszebb ékessége.

Nemcsak a száraz föld, hanem a tenger sekély feneké is szemkápráztató, pompás növényköntöst visel és sem a formák változatoságát, sem a színek viruló pompáját tekintve, nem marad a szárazföld növényzetének mögötte.

A tenger növényei lemondanak a szabadlevegő-tengerről, mely szárazföldi testvéreiket élte, lemondanak a napsütés melegéről, a méhek döngicseléséről és az aranyos pillék pajkos röpködéséről. Egy más világ lakóivá szegődnek, egy rideg, homályos birodalom lakói lesznek.

Mit kapnak cserébe? Bámulatos színompát s biztos megélhetést.

tikai adatgyűjtés, csekély kivétellel azonban az utóbbi években mélyrehatóbb reform alá vetették.

Különösen figyelemreméltó a porosz árstatisztikának az 1909. évben foganatosított újjászervezése, amelynek főbb elveit a mi árstatisztikánk reformjánál lehetőleg értékesítjük. Ezenkívül két törekvés észlelhető a Németbirodalomban.

Az egyik a kiskforgalmi áraknak a birodalmi statisztikai hivatal által a jövőben való szemmelkísérése; a másik, amint erre főként a „Verband Deutscher Staedtestatistiker“ értekezleteiből következtetni lehet, lehetőleg az egész adatszolgáltatásnak a birodalom minden részében egységes szabályozása.

A gabonaeműek, az állatok, a liszt, a nyerstermények, a petróleum, a szén és a fémek áralkulásából egy érdekes jelenségre lehet rámutatni és pedig az ipar szempontjából egyes fontosabb nyersterményeknek (gyapju, juta, bőrök stb.) az élelmiszereknél erősebb áremelkedése.

Anyiban érdekes ez, mert tudvalevő, hogy sokan a drágaságot az aranytermelés nagy fokozódásával magyarázzák. Már pedig a híres angol nemzetgazdász, Cairnes törekedett annak bizonyítására, hogy áremelkedés,

E sok lemondással együtt jár a teljes átalakulás, nemcsak színben, hanem alakban, sőt még belső szerkezetben is. Lemondanak a virágzás pompájáról. A tenger legtöbb növénye virágatlan s a virágosok közül csak a fűfélék vannak képviselve. De ez a virágzás is laikus szem előtt rejtve marad, mert nagyon igénytelen.

Két családba sorolhatók: a Hydrocharitaceák és Potamogetonaceák családjába, azonban a jellemvonások, melyek ezt a két családot elválasztják, nem markánsak, úgy hogy sok esetben a hovatartozás kérdése meglehetősen komplikált az egybefolyó tulajdonságok miatt.

Némi tekintetben a külső formák, a szemléltetőre gyakorolt általános benyomást véve, a tengeri füvek hasonlítanak a szárazföldi füvekhez. Hosszu, keskeny, nyeletlen hüvelyes levelek ép úgy ringanak a tenger vizében mint a róna füvei a végigfutó esti szélben. Alkalmazkodik a külső alak a termőhely sajátosságaihoz; kell a keskeny, hosszú levél, mert a hullámozás nem tűr széles, nagy ellentállást keltő leveleket, hanem irtalmatlanul összességajja. Ép úgy, mint a szárazföldi füvek, mindenütt megtalálhatók, csak a sarki tájakon nem.

Függőleges elterjedésükre jellemző, hogy a 10 m.-nél mélyebb vízben már igen ritkán találhatók.

Persze itt már oly kevés a fény, hogy ez csak a tengeri moszatok (algák) tenyészésére elegendő, azonban a füvek táplálkozására már sehogy sem elég. Könnyen érthető tehát, hogy elterjedésük csak a partok mellékére szorítkozik, ahol ily sekély vízmélység lehetséges. Megtelepednek a kontinensek s szigetek sekély vizeiben és szép zöld selyemfényű le-

amely az aranytermelés megnövekedésével következik be, nagyobb arányok közt érvényesül a nyers, mint az ipari termékek körében, mert az előbbieket termelése nem tud oly rohamosan alkalmazkodni a magasabbá vált árak folytán rendszerint előidézett piaci követelményekhez.

Németországgal lezáródik azoknak az államoknak sorozata, melyek érdemlegesebb, a szigorúbb bírálatot megálló árstatisztikai anyaggal rendelkeznek.

A többi országok a legutolsó évekig csak mellékesen foglalkoztak a statisztika eme részével s a legtöbbnek ebbeli munkássága nélkülözi a tervszerűséget, a hosszabb időn át való adatszolgáltatási egyöntetűségét, nem egyszer igen korlátozott a vizsgálódás körébe vont áruk száma s végül — ami egyuttal a legnagyobb hiba — nem fordítottak kellő gondot oly biztosítékok beállítására, amelyek az adatgyűjtés pontosságát s megbízhatóságát szolgálták volna.

Mindennek következménye azután, hogy a nyert eredmények általánosabb s jelen esetben a drágaság kérdését érintő komolyabb következtetésekre nem alkalmasak.

Pozitív eredményekkel nem sok állam dicsekedhetik, a legtöbb helyen jelenleg folyik

veleikkel azt a benyomást keltik az emberben, mintha egy árvíz által elborított mező előtt állana.

A tengeri fű fenéken kuszó szárával, melyből gyökerek erednek, belekapaszkodik a tenger fenekébe, legyen az bár homokos (Északi-tenger) vagy iszapos vagy akár tropusi korall-iszap.

Sőt Ascherson említi, hogy a kaliforniai sekély tenger sziklái is megélnék egyes tengeri fűfajok (Poodoina és Phyllospadix).

A legtöbb tengeri növény elterjedését korlátozza a víz sótartalma, azonban a tengeri füvek még erről is lemondanak, valóságos ubiquisták, mindenütt-lakók. Megélnék nemcsak a sósvízben, hanem a folyótorkolatok ugynevezett brack vizeiben is, sőt mintha az édesvizeket is meg akarnák hódítani, messze felhatolnak a folyókba s általán mindenütt megtalálhatók, ahol az erős parti hullámozás, a „branding“ ellen megfelelő védelmet találhatnak.

Néhol bámulatos tömegekben lepik el a kikötőket (Nápoly), úgy hogy még a kikötést is nehezé teszik.

A tengeri fű ellenállását mi sem mutatja jobban, minthogy apály alkalmával pár órára levegőre kerülve, ha aztán ismét elborítja a víz, tovább folytatja életét.

A tengeri füvek ily majdnem általános elterjedését könnyen megérthetjük tehát, mert a 27 faj teljesen alkalmazkodni tudott a körülményekhez.

Részletesebb geográfiai elterjedésüket tekintve sok érdekes dolgot tárnak a kutató szeme elé.

Nehéz az egyes fajok elterjedési körét pontosan megszabni, mert ily elterjedési köröket az eddigi adatok nyomán csak a nemekre ve-

a vajadás, amely a jövőre nézve hivatva van minél sikeresebb megoldást biztosítani.

Megérthető az a bizonytalanság is, mely a drágaság megítélésében megnyilatkozik. Ahol nincs erős alap, mint minálunk az eset, csak nyilvánvaló, ha tér van adva a legkülönbözőbb s így a tényekkel nem is egészen összhangzásban álló felfogásnak.

Azt azonban elvitatni még sem lehet, hogy még az a nagyon csekély, de szigorú bírálatot kiállt anyag is, amelylyel imitt-amott találkozunk, sok új és általánosabb szempontot enged érvényre juttatni, mint amely keretek között mozog különben ennek a fontos társadalmi jelenségnek megvitatása.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kettős munkásságra sátorozta el magát. Egyrésztől minden forrás felhasználásával az elmúlt évtizedek áralakulását legalább nagy vonásokban megállapítani, másrészt s ez a jövő szempontjából nagy fontos, az árstatisztikánkat teljesen új alapokra fektetni.

A reformnál két főelv kell, hogy vezéreljen és pedig, hogy az eredményekben ugy a tudomány, mint a gyakorlati élet megtalálja a célzataihoz és feladataihoz szükséges anyagot. Ebből a szempontból az új adatgyűjtésen mint vezérfonalnak kell végigvonulnia a nagy- és kisforgalom árai szigorú elkülönítésének. A főszlypont az előbbieken nyugszik, amelyek az áralakulást a termelés és kereskedelem közötti viszonylataiban világítják meg. A nemzetgazdasági tudomány ezek ismeretével tudja igazolni az árképződést, a pénz vásárló erejének szerepét; a nagyforgalmi árak révén lehetséges, a fejlődési és hanyatlási időszakoknak, a népesség szükségleteinek, illetve ezek kielégítési képességének általános megállapítása stb. A gyakorlati életben pedig a nagybani árak alapján lesz leginkább tudott a piac helyzete; értesül nemcsak a termelő, hanem sok más közbeneső faktor is a támasztott, vagy alábbszállt kívánalmairól; kö ekezik be a jav- és árkiegyenlítődés stb.

E nagy érdekek, amelyek az árak ismeretéhez fűződnek, kellő megfigyeltet adják an-

hetünk fel. A nemek elhelyezkedését oly korban kell keresnünk, melyben a föld mai arca, a szárazok és vizek eloszlása egész más volt, mint ma. Lehet, hogy más klimatikai tényezők is közrehatottak, olyanok, melyek ma már nem léteznek s a szárazok és vizek más eloszlása oly utakat nyitott a vándorlásra s oly utakat zárt el, melyeket ma nem tudunk pontosan meghatározni. Másrészt a fajok elhelyezkedése abba az időbe eshetett, melyben a föld mai arca már ki volt alakulva s a klimatikai tényezők azonosak voltak a maiakkal.

S mégis a fajok vándorlásának, elhelyezkedésének útjait keresve, folyton érthetetlen akadályokra találunk s hamarosan meggyőződhetünk, hogy a vándorlás útjait sok esetben nem tudjuk térképünkbe belerajzolni.

Máskor, talán az adatok elegendő mennyisége, vagy más kapcsolatok megtalálása folytán egy-egy fajnak az elterjedése, vándorlása szépen meggyarazható.

A Posidonia nevű tengeri fű egyik faja, mely a Földközi-tengerben honos, a Gibraltáron keresztül végig vándorolt az Iberiai-félsziget partjain észak felé, de nem érdektelen megjegyezni, hogy a földközi tengerrel jól összefüggő Fekete-tengerben még senki sem tudta megtalálni.

A másik posidonia-faj, testvére az előbbinél, messze az ausztráliai vizekben ringatózik.

Hát ez hogyan szakadt ide? ki a megmondhatója két rokon faj ilyen elkülönüléseinek?

A szárazföld növényeit előbb ismerte az ember, hasznuk közvetlenebb volt, így a róluk szóló tudomány előbb is fejlődött ki. A tenger növényei rejtettebbek voltak s róluk szóló adatok még ma sem elégségesek ily kérdések teljes tisztázására.

nek a ténynek, hogy a jelenlegi gazdasági élet a legkülönbözőbb organumokat (tőzsdék, árjegyző, ártudakozódó irodák, maga a napi sajtó, szakegyletek és szakfolyóiratok s különböző egyéb intézmények) állítja be feladatnak teljesítésére. Önként következik ebből, hogy a statisztika munkássága is meg van e részre könnyítve, valamint több a biztosíték a nagyforgalom árainak a valósághoz hiven való beszerzésére.

Megfelelő kautelákkal ellátva az árstatisztikai adatgyűjtést, gazdasági és kulturális ügyeinket ismerve, világos, hogy eredményessé akkor teszszük, ha túl nagy körre nem terjesztjük ki. Arról szó sem lehet, hogy amint a kisforgalomra nézve ma érvényben levő adatszolgáltatás, közel 300 piacot felöleljen. Sokkal inkább szolgál minden érdeket egy pár piacot felölelő, de megbízható árstatisztika.

Ami ez elv alapján a nagybani árakat illeti, ezek felvétele csak ott jöhet tekintetbe, ahol tényleg jelentőséggel is bírnak. Legmegfelelőbb, ha a kereskedelmi és iparkamarák, valamint a gazdasági egyesületek jelölnek meg azokat a helyeket, ahol valamely terméknek, illetve cikknek forgalma oly jelentőséggel, hogy áralakulásának megfigyelése nem mellőzhető.

Ugyancsak, ami a kis forgalom árait illeti, első sorban jöhetnek számításba azok a helyek, amelyek kereskedelmi és iparkamarai székhelyek, másodsorú oly városok, amelyek létesítmények nyilatkoznak az előirt szempontoknak megfelelően teljesíteni az adatszolgáltatást. Lesznek oly helyek ezenkívül, amelyeknek speciális gazdasági viszonyai megkívánják, hogy figyelembe vételessenek.

A felvételi időpont megállapítása részletkérdés. A szükségéhez mérten vagy naponta vagy hetenként, vagyis lesz rá eset, hogy havonta elégséges lesz az ármegállapítás. Elv csak az, hogy az egyes felvételek közt túl-hosszu időszaknak elnevelni szabad.

Budapestet kivéve, bizonyos, hogy az árstatisztika mást, mint elemzési anyag az

Ami róluk tudunk, az néhány ember munkája, néhány kutató érdeme.

A természet bölcs berendezését dicséri az a tény, hogy mit a legtöbb nagy elterjedésű növény, a tengeri fű is hasznos az embernek.

A chemical tudományok hamuifos gyors előhaladása jórésztben kikapcsolta a tengeri fű ipari felhasználását az emberi keresetforrások sorából, azonban még ma is az ezzel a növényvel való foglalkozás ezreknek ad kenyeret.

A szóda gyártása, melyre régebben a tengeri füvet használták, ma egyszerűbb módon történik, tengeri fű nélkül. Olcsóbb s egyszerűbb lett a szódanyerés konyhasóból, mely ugyszólván akár korlátlan mennyiségben szolgáltatja nekünk a szódat.

A tengeri fű egy régiebb, szintén Angol-, Német- Norvégországban ma is használatos feldolgozása az, melynek végterméke az ágyunkba kerülő „sodrás”, a drága de mindenesetre jobb lőszőr pótlója.

Az Északi- és Keleti tenger partjain, ahol ez a növény általánosán elterjedt, a tenger szintje alatt, közel a partokhoz valóságos tengeralatti kaszálókat alkot.

Kuszó gyökereivel behalozza a tenger sekély fenekét s egyúttal menedéket ad számtalan apró tengeri állatnak.

A parti lakosok nem is hagyják kihasználatlanul a szép kövér kaszálókat, hanem derékig gázolva a vízben kaszálják.

A gyökereiről levágott fű feljön a víz színére s most csak össze kell szedni.

Csónakokra rakva s hozzágyűjtve a hullámzás által leszakított darabokat, kiviszik a füvet a meleg homokos partra s szétterezetik. Ezután a szárítás következik.

Csak a teljesen kiszáritott fű értékes, ha már nincs benne semmi só. A sónak ugyanis

életfentartással szorosabb kapcsolatban álló életszükségleti cikkeket fel nem ölelhet.

Viszont a reformnak ez a legnehezebb része, a vidék részéről kivált kevés az adatszolgáltatás jóságát nyújtó biztosíték, s kívánatos volna, ha a kormány részéről is fogantathatnának egyes intézkedések, melyek ezt a célt szolgálják.

Ausztriában minden élelmiszerárús az ipartörvény 25. szakasza alapján kötelezve van üzletében, a vásárcsarnokban, sőt a nyílt piacokon is minél részletesebb értesítőt kifüggeszteni. Előnyös ez a közhatalmú szempontjából, mert tájékoztatja az árkérről az árstatisztikát illetőleg meg az a hasznát, hogy megbízhatóbb adatokhoz juttatja s megkönnyíti a felvételt eszközölő közegek munkáját is, mert csak egyszerűen le kell másolni a tarifákat. Nálunk az 1908. évi 54.3000 számú földmívelésügyi miniszteri rendelet 94. szakasza előírja, hogy minden mézszárszékben és hentesüzletben a hus ára egyes fajok és lehetőséggel tesirészek szerint külön e célra szolgáló táblán szembeöltő helyen jelzendő.

A hiba abban rejlik, hogy e rendelkezést alig tartják meg. Gondoskodni kell tehát szigorú végrehajtásáról, valamint nincs akadály, hogy hasonló rendszabályokat léptessenek életbe minden élelmiszerre, azaz ezek elárúsításával foglalkozó üzletre, továbbra érvényét találják ez intézkedések a vásárcsarnokban, sőt esetleg a nyílt piacokon is.

Ki vannak tehát merítve az általános alapelvek, amelyek keretében árstatisztikánk a törvény és gyakorlati élet követelményeit kielégítő megoldásra találhat.

A Tengerpart minden jogos
panaszt közöl és minden
közérdekű felszólalásnak
!!! helyt ad. !!!

az a sajátsága, hogy a légkörből s a környezetből magába veszi a vizet, amíg tart a tengeri fű sor tartalmaz, soha sem száraz.

A tökéletes kiszáritás úgy történik, hogy három-négy hétig hevertetik a lekasált és széttereztetett füvet, hogy az eső s az erre következő napsütés, a meg-megújuló száradás folytán kevésb sőt a sőtartalmat 3-4 hét múlva teljesen sőtalan a fű s akkor 10-15 kilogrammos csomagokba fonják s beviszik a városba.

Az értékesítés már nem okoz gondot (50 klg. ára kb. 2.20 márká), mert a száritott tengeri fű keresett áru az egész kontinensen.

Más, de csak lokális jelentőségű felhasználása a tengeri fűnek a trágyázás céljára való felhasználás. Ez a legelőbb feldolgozás, mert biztos adataink vannak róla, hogy a tengeri fű hamuját már századok előtt, mint jó trágyát ismerték. 1811-ben Courty jód előállítására kezdte használni s ez még ma is szokás, mert a jódot mai napig legnagyobb-részt tengeri fűből nyerik.

1884-ben az angol Stanford kísérletezett a tengeri füvel.

A friss fűből indult ki, melyet szódaoldattal kevert s főzött.

Igy nyálkás folyadékot kapott, mely további kezelésre sav lett.

Ebből a savból azután alkáliakkal kezelve nyálkás folyadékot kapott, majd enyvet, mely kiszáritva, vizitizta szarunemű „algin” lesz s mint appreturanyag kerül a kereskedésbe.

Stanford felfedezése nagyban hozzájárult, hogy a tengeri fű értékes anyaggá váljon s utána, tőle függetlenül (Axel Krefting norvég mérnök) nagy vállalatok keletkeztek az algin előállítására.

Behyna Miklós.

UJDONSÁGOK.

— **Lapunk legközelebbi száma** Vizkereszt ünnepe miatt hétfőn délután a rendes időben jelenik meg.

— **Vizkereszt.** A mostani karácsonyi és újévi kettős ünnep után ismét kettős ünnepet élünk, mert vizkereszt ünnepe, farsang első napja szombatra esik, nagy öröme a farsang barátainak, akik az ünnepre következő vasárnap jól kipihenhetik magukat. A katolikus egyház a napkeleti bölcsek, a három királyok napján a gyermek Jézusnak vitt ajándékok emlékeztére tömjént és mirrhát szentel és ugyanakkor áldja meg minden pap a kereszteléshez használt vizet is, innen van az ünnep hivatalos elnevezése. Most, hogy három királyok napjával a negvenhatnapos farsangba lépünk, néhány hélig a báli naptár lesz kedves olvasmányá leányok-legénynek egyaránt. A fehér keztyűk, a fehér báli harisnyák és hófehér plastronok kint lógnak a finom tüzetek kirakataiban és a bájos leánysereg, Fiume táncrész ifjú hölgyei nagyban készítik toalettjeiket a bálókra és jelmezeiket a Kavalkinákra, ahol annyi bohó viszony és édes házasság számai szövődnek. A hajadonok éjszakáinak édes álmai már a jövő reményeiből táplálkoznak és mindenki vár-vár az ismeretlen szivrabló lovagra, aki főköttő alá jut-tatja az élet legbájosabb virágait, akik ilyenkor, farsang elején mindent elolvasnak, ami farsang és minden ötletet meghallgatnak, ami arról mesél, hogyan lehetne még szebben, még kellemesebben, eredményesebben átélni a farsangnak nevezett hat jókedvű hetet. Ezeknek a számára ideiglatunk egy kitűnő és kipróbált jó tanácsot, amely akként szól, hogy a rossz boszontáncosokból lesznek a legjobb férjek.

— **Az új halcsarnok.** A városi képviselőtestület január 9-iki, keddi esti ülésén tárgyalásra kerül az új halcsarnok építési terve. Mint ismeretes, a képviselőtestület 1910. október 7-iki ülésén elhatározta a halcsarnok építését s megbizta a műszaki hivatalt a tervek kidolgozására. A műszaki hivatal most elkészítette az új halcsarnok műszaki és pénzügyi tervezetét azt a rappresen-tanza keddi ülésén terjeszti elő.

A halászatossal összefüggésben a „Nek-ton” halászati társaság kérdést intézett a városi tanácshoz, melyben hatszáz négyzetméter területet kér egy új halcsarnok építésére. A drágaságellenes bizottság szerdai ülésén foglalkozott a kérelemmel s elhatározta, hogy bár helyesnek találja a tervet, mégis indítványozni fogja a tanácsnak, hogy helyszűke miatt ne adjon helyt a kérelemnek. A bizottság ezzel szemben a csarnoknak a Piazza del Commerciantin való felépítését indítványozza. A rappresen-tanz egyik legközelebbi ülésén foglalkozik a drágaságellenes bizottság előterjesztésével.

— **Frankl Rózsika a kormányzónál.** Tegnap délután *Wickenburg* István gróf v. b. t. t. és neje *Pückler-Limpurg* Zsófia grófnő five o'clock-teát adtak, melyen több előkelőség volt hivatalos. A vendégeket a hétéves, fiumei születésű zongoraművész, *Frankl Rózsika* szórakoztatta játékaival s a vendégek alig győzték csodálni a gyermekművész hatalmas fejlődő tehetségét.

— **A farsangi multságok.** A Comunale-színház bérlővállalata közli az ideai karneváli multságok sorrendjét. A farsangi-programm szerint az első álarcos-bál január 14-én, vasárnap este lesz a városi színházban. A program szerint hét álarcos-bál lesz az ideai farsangban, a nagy álarcos estélyen és a Gyermekbarát-Egyesület ünnepélyén kívül.

Az ideai farsang alatt több fiumei egyesület és társaság is rendez karneváli multságokat. Az Infanzia, az olasz jótékonyági egyesület, a koldulás elleni egyesület, a kereskedőségek és a magántisztviselők egyesülete kérelmet intéztek a városi tanácshoz

karneváli multságok rendezése iránt. A rap-pre entanza legközelebb határoz a kérelmek felett.

A Deák-szálló is kiadta farsangi naptárát, mely szerint a karnevál folyamán a következő multságok lesznek a Deákban.

Január 6-án: A „Triomfo club” bálja.
7-én: Five o'clock tea.
12-én: A hangverseny-egyesület estélye.
Január 13-án: A munkások táncmultságja.
Január 14-én: A horvát „Sloga” bálja.
18-án: A katonatisztek bálja.
20-án: A Club dei Quindici bálja.
27-én: A szerbek klubjának bálja.
Február 1-én: Katonatiszti bál.
3-án: Szabók bálja.
4-én: Pékségedek bálja.
10-én: Vasutasok bálja.
15-én: Katonatisztek bálja.
17-én: Iparosok bálja.
18-án: A „Fiumei Magyar Kör” bálja.

Az ideai farsang tehát ugyancsak zajos lesz. A Comunaleban, a Deák szállóban s a társaságtelek magánhelyiségeiben rendezendő bálók bő programja igen sok szórakozást ígér a mulatni vágyó fiataloknak.

— **A fogyasztási adók emelése** Susákon. Susák új községtanácsa a fogyasztási adók felemelésének tervével foglalkozik. A fogyasztási adóemelés a bor, borszesz és húsfélekre vonatkozik, valamint több más intézkedés történt ezen áruciknek nagyban való átvitele tárgyában. A susági tanács 80.000 korona új jövedelmet vár a felemelt vámokból.

A susági kereskedők, kiket érzékenyen sujt a vámemelés, küldöttséget menesztettek *Domazetovics* polgármesterhez, akit a terv el-ejtésére kérték fel.

— **Az állandó bizottság** ülése. A városi állandó bizottság, mint jeleztük, ma pénteken este 6 órakor a polgármester elnöklésével ülést tart. Itt említjük meg, hogy a képviselőtestület kedden, január 9-én tart ülést.

— **Tűz Bathyány Lajos gróf palotájában.** Tegnap este *Bathyány Lajos* gróf volt fiumei kormányzó budapesti palotájában veszedelmes tűz volt. A tűz az Eszterházy-utcában levő palotában keletkezett s bár a gyorsan előhívott tűzörség hamarosan lokalizálta a tüzet, mégis óriási kárt okoztak a lángok. Az eddigi megállapítás szerint nagyertékű festmények, Van Dyck-képek, gobelinek és szőnyegek hamvadtak el s a kár meghaladja az egy millió koronát.

Ma délben a főkapitányságon megjelent *Molnár János*, *Bathyány Lajos* gróf komornyikja és bejelentette, hogy a szalonban a központi fűtőkészülékből egy gyújtószikra pattant ki és ez okozta a tüzet. A rendőrség a bejelentést közölte a tűzvizsgáló bizottsággal.

— **Térszene.** Vasárnap, január hó 7-én a 79. gyalogezred zenekara a Dante-téren déli 12-től 1 óráig hangversenyez. A térszene műsora a következő:

1. Baldini: „Fiumei vér” induló.
2. Bizet: „Az arlézi leány.” Suite.
3. Humperdinck: Nagy ábránd a „Jancsi és Juliska” c. operából.
4. Massenet: Részletek a „Manon” c. operából.
5. Schlögel: „Téli mese.” Keringő.

— **K. Durigo Ilona hangversenye.** Zsufolásig telt meg tegnap este a Deák-szálló nagyterme a Hangverseny-egyesület válogatott közönségével, mely az újabban igen jó hírre szert tett magyar énekművész énekének meghallgatására gyűlt össze. Durigo Ilona asszony jöttét jó hír előzte meg. Ép a napokban lépett föl először a Néopera színpadján, mint opera-művész, a Troubadourban; sokan Svördström Valborg művészetével hasonlították össze az övét, Konstatáljuk, hogy hangversenye nem okozott csalódást és énekművészetével nagy élvezetet szerzett hallgatóságának. Hangja kellemes mezzosopran s középső regiszter guttúra-

lis hangjaitól eltekintve szépen kiművelt. Előadása elsősorban szövegejtése valóságos szavalás s e tekintetben méltán hasonlítható Svördström-éhez. Olasz, német és francia szerzőktől énekelt hasonló szöveggel. Különösen Beethoven, Schubert és Schumann daljaival kellett nagy hatást.

Utolsó számát, melyben a két hypermodern francia, Debussy-Verlaine pikáns szellemessége ölelkezik frappáns hatással, meg kellett ismételnie.

A kíséretet Dienzl Oszkár helyett *Balabán* Imre látta el kissé modorosan, de finoman és előkelően.

Ez alkalomból lehetetlen elfojtanunk néhány megjegyzést a hangverseny rendezésére vonatkozólag. Mindenekelőtt kijelentjük, hogy teljes mértékben osztjuk a vezetőség felfogását: a „meretrix politica” megöli a művészetet és ilyen természetű momentumokat igen is teljesen ki kell zárni az egyesület vezetéséből; különösen itt, hol a virágzó egyesület publikuma négyféle nemzetiségből rekrutálódik.

Tudomásunk van arról is, hogy a vezetőség tagjai igen is sok tárgyalást folytattak magyar művészekkel, és tisztán ezek exorbitans igényei okozták azt, hogy az egyesületnek fennállása óta Durigo I. asszony az első magyar közreműködője. Annál jobban fájjaljuk tehát, hogy a művészről olyan programmal jött közénk, melyben egy nyomorult magyar szám sem volt. (Liszt számait sem stílusok, sem szövegük miatt nem tekinthetjük annak.) A teljes objektivitás kedvéért megemlítjük azt a lehetetlen verziót, mely szerint a művésznőt impreszáriója — a Harmonia-cég — avval az instrukcióval bocsátotta utnak, hogy magyarul pedig ne énekeljen Fiumében, mert kifütyülik. Hát ezért az inzultusért majd máshol törjük be a Harmonia urainak fejét. Itt azonban konstatáljuk azt, hogy a vezetőségnek még az utolsó pillanatban is kötelessége lett volna a program egy számát magyar-dalt felvételni. Nem tudjuk elhinni, hogy a művésznő ezt ellenezte volna; bár az ő részéről is sajnálattal láttuk

Okos asszonyoknak és leányoknak.

Az okos nő szépitőszerei megválasztásában igen óvatos legyen! Elsősorban is vigyázzon a crème használatánál, nehogy késő vénségére arcának fonnyadásával, szépsége korai hervadásával fizessen ifjúkori könnyelműségéért.

Legújabbán *Alexandre Dufour* nagy-hírű párisi vegyésznek hosszas kémiai és kozmetikai kísérletezések alapján sikerült egy oly arc-crém-et összeállítania, amely csupán az arcbőrre előnyös anyagokat tartalmaz.

A Grand Fayence-crème — ez az új crème neve — egyszeriben megszüntet minden szépséghibát, az arcbőrt mérsékel széppé, vakítóan fehérre, bársonyosan puhává és fiatalos üdévé varázsolja.

Naponta Fayence-crém-mel való masszáz s a legideálisabb szépségápolás; az arcbőr sohasem lesz ráncos a meglevő ráncok kisimulnak s az arc friss és ruganyos lesz.

A Fayence-crém-mel való masszáz s a női szépséget állandósítja az arcra ráncosodást, petyhüdedést, szóval öregedést évtizedekre kítolja.

Grand Fayence-crème nappali használatra 3.— kor., éjjeli használatra 5.— kor. Hozzávaló a Grand Fayence-szappán 1.50 K. Városunkban mindenütt kapható.

hogy ennyire megfeledezett magyar művész-nő voltáról. Az a kis magyar ráadás nem tette jóvá az akaratlan elkövetett inzultust. Az csak egy kis fapénz volt, amely tudvalevőleg csak bolordnak jó. — Ujból hangsúlyozzuk, nem szándékosságot látunk a vezetőség és a művész-nő eljárásában, csak figyelmetlenséget, amit az egyesületnek legalább 50%-ban magyar publikuma nem érdemelt meg. Az pedig igazán csak temperamentum dolga, kit mi bánt jobban: a szándékosság vagy figyelmetlenség. Szükségesnek tartottuk ezeket megírni, hogy a valóban érdemes vezetőség levonja e sajnálatos eset tanulságát.

— **Az ausztráliai járat.** A Magyar Keleti Tengerhajózási Társaság Fiume—ausztráliai vonalának létesítéséről annak idején részletesen beszámoltunk. Az első utat az „Attila” gőzös teszi meg, mely ma reggel érkezett Triesztből Fiuméba s ma este, vagy holnap reggel indul el Ausztráliába. A 100 méter hosszú és 3240 tonna tartalmu gőzös több száz tonna áruakományt visz magával Ausztráliába.

A rakomány legnagyobb részét mag, rézbutor, ásvány- és keserűvíz, könyvek, kefeáru, divatáru, zománcédény, bor és sör. Első útján magával visz Sidneybe három magyar kereskedőt, akik ott óhajtanak letelepedni s a kereskedelmi miniszter ajánlóleveleivel vannak ellátva. Ezek egyike *Bogyó László*, a Magyar Kereskedelmi Múzeum levelezője lesz Ausztráliában. Az „Attila” gőzös negyven nap alatt ér Sidneybe, Ausztrália első kikötőjébe s március 20-án jön vissza Fiuméba. A második magyar gőzös — reméljük már nagyobb rakománnyal — január hó végén indul el Ausztráliába. Erre a járatra, valószínűleg a Turul gőzöst osztják be.

— **Vecsey Feri hangversenye.** Megirtuk, hogy az Alpron—Battaglia vállalat január 16-án, kedden este *Vecsey Ferenc* hegedűművésszel hangversenyt rendez a Comunaleban. A vállalat ma közli a helyarákat is, melyek a következők:

Belépő díj a földszintre és páholyokba 3 korona. Fülemelet és elsőrendű páholyok 15 kor. Zsölyök (a belépti-díjon kívül) a 4 első sor 4 kor., az 5, 6, 7, 8, sor 3 kor., a 9, 10, 11, 12 sor 2 kor. Belépti-díj a karzatra 1 kor. Első sor 1.20 kor., a többi sorok 80 fill. Előjegyzések január 14-éig fogadtatnak el.

— **Az első patراسi járat.** Tegnap számunkban hirt adtunk az Ungaro-Croata görögországi vonalának megnyitásáról. A „Villám” gőzös csak este 1/211 órákor indult el a szabad kikötőből s kedden reggel érkezik Patrasba. Az első ut alkalmából a tengerészeti hatóság részéről *Leard János* miniszteri titkár az Ungaro-Croatától pedig *Sverljuga Antal* jözási igazgató utazott Patrasba.

— **Árverés Windspachnál.** *Windspach* Lipótnak a Corso 26. szám alatti bankhelyiségében talált értékeket ma pénteken délután 4 órákor árverezik el. Január 9-én délelőtt 10 órától kezdve a csödbe jutott bankárnak a via G. Rossini 13. szám alatt levő lakásában lefoglalt tárgyakat árverezik.

— **Talált gyűrű.** *Calcich János* 13 éves fiu tegnap a vasuti állomás közelében egy aranygyűrűt talált, melynek értékét egy óvárosi ékszerésznél akarta megtudni. Az ékszerész a re: dörégre kísértett: a fiut, ahol valatára fogták, mert azt hitték, hogy *Calcich* más uton szerezte az értékes gyűrűt. Miután azonban ártatlanságát be tudta bizonyítani, a rendőség szabadonbocsátotta a fiut, a gyűrűt pedig igazolt tulajdonosának fogja átadni.

— **A kikötőből.** Január 4. *Érkezett:* „Casiopca” osztrák gőzös Sebenicoból 280 tonna kőszénnel; „Maria” olasz vitorlás Vencéből üresen; „Attila” magyar gőzös Triesztből üresen; „Arimotea” osztrák gőzös Galwestonból 5000 tonna foszfáttal; „Matlekovits” magyar gőzös Triesztből üresen.

Indult: „Austria” osztrák gőzös Kobeba 450 tonna cukor, 270 tonna cement, 200 tonna fa, 80 tonna ásványvíz és 40 tonna vegyes áruval; „Barletta” olasz gőzös Bariba 70 tonna cukor, 40 tonna fa és 100 hordó olajjal;

„Sud” osztrák gőzös Londonba 4500 tonna cukorral; „Recina” magyar gőzös Londonba 5000 tonna cukorral; „Mostar” osztrák gőzös Alexandriába 79 tonna villamossodronny, 40 tonna fa és 45 láda üvegáruval.

— **A csavargó bosszuja.** Tegnap reggel *Dundovics János* csavargó, büntetésének kitöltése után meg akarta hozni a rendőrséget oly módon, hogy egy jókora, vastag palackot behajított *Peinovich* Mile titkosrendőr szobájába. *Peinovich* szerencsére nem ült az asztalnál, mert különben az üveg a fején találta volna. A bosszuálló *Dundovicsot* persze nyomban lecsukták ismét.

— **Bristol szálló, kávéház és étterem.** Teljesen új éület, 80 modernül berendezett szobával. Villany, lift, fürdőszobák. A kávéházban és étteremben elsőrendű kiszolgálás.

— **Kirándulások a tengeren.** Holnap vasárnap és hétfőn, január 6-án és 7-én az Ungaro-Croata kedvező idő esetén a következő kirándulásokat rendezi:

Ika, és Lovranába a „Pola” gőzössel indulás Fiuméből délután 2.30-kor; menet Volosca, és Abbázia, érintésével; visszajövet indulás Lovranából este 5.—lkából 5.15 órákor. Abbáziát 5.45-kor érintve Menetárak: 80 fillér oda és visszautazásra.

Cirkvenicába és Noviba a „Szamos” gőzössel d. e. 9.45-kor. Visszajövet indulás Noviból d. u. 2.—, Cirkvenicából 2.35-kor. Menetár K 1.50 személyenként.

Abbáziába a „Stefánia” és „Lovrana” szalon-gőzösekkel váltakozólag d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12.-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6 és 7 órákor. Ez utolsó járat csakis kedvező idő esetén lesz teljesítve, máskülönben a közlekedés 6 órákor este megszűnik. Menetár 1.20 K személyenként.

Fiuméből Abbáziába omnibus vonal az „Magyar” gőzössel. — Indulás Fiuméből d. e. 9.30 és 10.30 órákor, továbbá d. u. 1.30 és 4.30 órákor. — Visszajövet Abbáziából d. e. 9.30 és 11.30 órákor, továbbá délután 2.30, 5.30-kor. Menetár 20 fill. személyenként.

Kedvezőtlen időjárás esetén a társaság fenntartja magának a járatok számának leszállítását.

— **Az Osztrák Lloyd januári menetrendje.** Földközi tengeri szolgálat: A görög—levantei „A” vonal gőzösei január 13 és 27-én rakodnak Fiumében Brindisi, Patrasz Zarte, Calamata, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Trebisonda és Rizeh kikötők részére.

A görög—levantei „B” vonal hajói január 6-ika körül rakodnak Fiumében Brindisi, Korfu, Patrasz, Argostoli, Calamata, Cerigó, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Gallipoli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Kerasonda, Rizeh és Trebisonda kikötők részére.

A thesszáliai „A” vonal gőzösei január 13 és 27-ike körül rakodnak Fiumében Medua, Durazzo, Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Calla, Dedegatsch, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Konstanz és Odessza kikötők részére.

A thesszáliai „B” vonal gőzösei január 6 és 20-ika körül rakodnak Fiumében Medua, Durazzo, Valona, Santi, Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Lagos, Dedegatsch, Dardanelli, Rodostó, Konstantinápoly és Haidar Pacha kikötők részére.

A szíriai vonal gőzösei január 5, 12, 19 és 26-ika körül rakodnak Fiumében, Brindisi, Alexandria, Port-Said, Beiruth, Jaffa, Caifa, Saida, Tripolisz, Alessandretta, Messina, Lar-naos és Limassol kikötők részére.

A trieszt—kalkuttai vonal „Silezia” gőzöse január 15-ike körül rakodik Fiumében, a menetrendben előirt kikötők részére.

— **Hangverseny a Deákban.** Vasárnap este a Deák-szálló nagytermében a 79. gyalogezred zenekara hangversenyez. Kezdeté 8 órákor. Belépő-díj 50 fillér.

x **Az előnyösen ismert Wellmann Testvérek** nagy vaskereskedésében a háztartáshoz szükséges konyhaberendezési tárgyak u. m. különféle edények, valamint takaréktűzhelyek, kályhák, kályhaellenzők, kályhaemezek, széntartók és a vasúti szakmájába tartozó mindennemű tárgyak olcsó áron kaphatók.

— **Gyermek a kocszi alatt.** A gyermekek utcai csintalanságának megint áldozata van. Szerdán *Torcoletti John* automobilja ült el egy pajkos gyermekkel, *Plasse San Nicolo* városrészben pedig tegnap délelőtt *Stupicich János* hat éves fiu kapaszkodott fel egy szekerre. A kis fiu azonban leesett a kocsiról s a kerekek alá került, melyek jobb lábszárát kettétörték.

— **Argentínai tengeri Fiumében.** A „B. H.” írja: A tengeri ára, mely a román áru stornirozása és a mérsékelt belföldi árukinálat folytán hosszabb időn keresztül szilárd irányu volt. Az élénk lebonyolító művelet következtében lényegesen ellanyhult, sőt a készáru tengeri is 10 fillérrel olcsóbb áron került forgalomba. A tengeri ára már tegnap is inkább lanyha irányu volt a helybeli gabonatözsden, mert a külföldi börzéken az a hír terjed el, hogy a La Plata tengeriből élénkebb kínálat mutatkozik és hogy most már az árkövetelés sem olyan nagy, mint rövid idővel ezelőtt. Ma azonban mégsem annyira ez a hír, mint inkább az gyarapította meg a lebonyolító művelet számát, hogy a déli börzén egész határozottsággal hirasztelték, hogy *május-juniusi átvételre nagymennyiségű*, egyik verzió szerint tiz-tizenötezer, más verzió szerint harminc-negyven ezer métermázsza argentinai tengeriből költötték üzletet, a mely *Fiumében átadva*, mintegy 17 koronába kerül. A spekulációnak, mivel közvetlenül az üzlet zárata előtt kolportálták a hirt, természetesen még nem volt módjában meggyőződni annak valóságáról, de a La Plata-tengeriből történt állítólagos üzletkötés

Irodai teendőben jártas perfect

magyar kisasszonyt

keres fiumei cég.

Írásbeli ajánlatokat „Postafiók 53” Fiume

Jó modoru fiatalember ki a magyar, német és az olasz nyelvet bírja és helyi viszonyokat ismeri, felügyelői vagy irodaszolgái állást keres. Cím a kiadóban.

Felhívás

Magyarország tisztviselői karához!

Vállalatunk utján minden állami, megyei, városi tisztviselő és katonatiszt kinek 2000 koronánál nagyobb fizetése van

tisztviselői törlesztéses kölcsönt tisztán kötelezvényre

kezes nélkül kaphat.

Törlesztési idő: 10—50 év. Törlesztés nélküli kölcsönök csak kamatfizetés mellett a legmagasabb összegben engedélyeztetnek.

Minden felvilágosítás díjtalan.

Utólagos jutalék megegyezés szerinti.

Megkeresések „Tisztviselő” jellegével *Eckstein Bernát* hirdetési irodájába Budapest, VII, Erzsébet-körut 37. kértnek, melyekre azonnal válaszolunk.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és válódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

hire mégsem tévesztette el hatását. Az óvatos spekuláció ugyanis már most számol annak a lehetőségével, hogy ha igaznak bizonyul a mai hír és csakugyan élénkebb a kínálat az argentinai tengeriből, ez közvetve hatással lehet a román exportkereskedelem magatartására is.

Távirat Telefon

A miniszterelnök állapota.

BUDAPEST, jan. 5. *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök állapota teljesen kielégítő. A beteg szerdán vagy csütörtökön sétakocsizást is tehet már. A miniszterelnök minden iránt érdeklődik s a fontosabb referátumokat meghallgatja. Neje egész nap a betegágyánál tartózkodik és ujságokat olvas fel férjének.

A király távirata.

BUDAPEST, jan. 5. A király *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnökhöz a következő táviratot intézte:

„Benső örömmel értesültem a műtét szerencsés lefolyásáról s a gyógyulás örvendetes előrehaladásáról. Őszinte szerencsekívánataimnak ez uton adok kifejezést ama meleg óhaj kapcsán, vajha egészsége mielőbb teljesen helyre lenne állítva.

Ferencz József.“

A király főhadsegédei *Paar* gróf és *Bolfras* báró a miniszterelnök nejének meleg hangu táviratban fejezték ki szerencsekívánataikat.

A trónörökös távirata.

BUDAPEST, jan. 5. *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt Bécsből a következő táviratot kapta:

„Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök ő excellenciájának Budapesten. Örömmel értesültem róla hogy a műtét szerencsésen sikerült. Értesítést kérek naponta hogyléte felől. Remélem, egészsége mielőbb helyreáll. *Ferenc Ferdinánd* főherceg.“

A trónörökösön kívül ma táviratban gratuláltak a szerencsés operációhoz *Izabella* főhercegnő, *József* főherceg és neje *Augusztina* főhercegasszony, *Mária Terézia* főhercegnő, *Lónyay* Stefánia grófnő és az uralkodóház több tagja.

Grósz tanár nyilatkozata.

BUDAPEST, jan. 5. A miniszterelnök állapota ma is javult. *Grósz* Emil egyetemi tanár, aki a műtétet végrehajtotta, ma kijelentette az ujságírók előtt, hogy a miniszterelnök állapotában folytonos a javulás.

A király Budapestre jön.

BÉCS, jan. 5. Udvari körökben hire jár, hogy a király tavasszal hosszabb tartózkodásra Budapestre jön. A király három hetig fog a budai várpalotában lakni és sűrűn látogat el Gödöllőre is.

Auffenberg nem mond le.

BUDAPEST, jan. 5. Egyes lapok jelentik, hogy *Auffenberg* Móríc lovag hadügyminiszter a delegációban történekre való tekintettel lemond állásáról. Ezzel szemben magyar kormánykörökben kijelentik, hogy a hadügyminiszter távozásáról a magyar kormány mit sem tud. A közös hadügyminiszter kötelezte magát, hogy úgy a véderőreformot, mint annak pénzügyi tervezetét, melynél megmarad a magyar kormány, minden körülmények közt respektálni fogja.

Rakodczay exbán nyugdíjazása.

ZÁGRÁB, jan. 5. *Rakodczay* Sándor dr. volt horvát bán v. b. t. t., a horvát legfőbb bíróságnak, a zágrábi hétszemélyes táblának

elnöke állásáról lemondott és nyugdíjazását kérte. Utódja *Posilovic* István hétszemélynök lesz, akinek kinevezését a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni.

Affér a „Nyugat“ miatt.

BUDAPEST, jan. 5. *Hatvany* Lajos báró nemrég nyilatkozatot közölt *Osváth* Ernőről, a „Nyugat“ című folyóirat szerkesztőjéről s annak irodalmi működéséről. *Osváth* a „Világ“-ban válaszolt *Hatvany*nak, de a nyilatkozat irodalmi részére nem reflektált, hanem egy személyi vonatkozású dolgot hazugságnak és rágalomnak minősített. *Hatvany* Lajos báró ma érkezett meg Berlinből Budapestre és segédei, *Bródy* Sándor és *Mester* Sándor útján provokálta *Osváth* Ernőt, aki *Ambrus* Zoltánt és *Móricz* Zsigmondot nevezte meg segédeivel.

A bankcsalás és a rendőrség.

BUDAPEST, jan. 5. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága ma nyolcezer koronát küldött a budapesti rendőrfőkapitányságnak, hogy az összeget a bankcsalás kinyomozásában résztvevő rendőrtisztviselők és detektivek között ossza szét. *Boda* Dezső főkapitány olyképen intézkedett, hogy *Krecsányi* Kálmán rendőrtanácsos detektívönök, *Sandor* László rendőrfőkapitány és *Marinovic* Jenő rendőrtanácsosnak fejenként 1200 koronát, *Kerny* Géza és *Solti* Béla rendőrfogalmazónak, valamint *Botár* Béla rendőrfőkapitánynak egyenként 300 koronát osztott ki, a nyomozásban résztvevő detektivek pedig egyenként 100 koronát kaptak.

Halálos vasuti szerencsétlenség.

BUDAPEST, jan. 5. A magyar királyi államvasutak igazgatósága közli, hogy a 4500. személyvonat mozdonya és 2 személykocsija *Nagysurány* és *Kistapolcsány* között a nyílt pályán sintörés következtében kisiklott. A mozdonyvezető és vonatvezető meghalt, több utas súlyosan megebesült.

Vigyázatlan munkások.

ELESD, jan. 5. *Pócs* Péter és *Flóra* Vaszili köfajtő munkások a kőbányában sziklarobbanás előtt tűz felett melengették a megfagyott dinamitot, hogy könnyebben felrobbanjon. A vigyázatlan emberek kezében azonban a veszedelmes anyag felrobbant és mindkettőjüket darabokra szaggatta.

Rejtélyes eset.

ARAD, jan. 5. *Sikos* Lajos korcsmáros borozás közben összeveszett *Varga* György nevű gazdával, akit a korcsmából való eltávóztatása után négy revolverlövessel megebesített. Minthogy *Varga* azóta eltűnt, valószínűnek tartják, hogy *Sikos* lövései halálosak voltak és hogy a gyilkos a hullát valahol elásta. A hatóság *Sikost* letartóztatta.

Egy posztókereskedő

fizetésektelensége.

BUDAPEST, jan. 5. Kereskedői körökben nagy feltűnést kelt, hogy *Molnár* Jenő posztónagykereskedő fizetésektelen lett. A fedezetlen passzívák összege 500,000 korona.

Gázrobbanás a kórházban.

BUDAPEST, jan. 5. A budai Margit-kórházban ma gázrobbanás történt. *Tóth* Antal és *Barna* Gábor kórházi szolgák meghaltak.

Uj főrend.

BUDAPEST, jan. 5. A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja, hogy a király *Orosdy* Fülöp bárót kinevezte örökös jogu főrendiházi taggá.

Öngyilkos honvédhadnagy.

BUDAPEST, jan. 5. *Vágó* Elemér honvédhadnagy a honvédgyalogsági laktanyában ma szíven lötte magát és meghalt. A szép tehetségű tiszt a *Ludovika* akadémiát végezte, de hirtelen támadt fülbaja kétségessé tette

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszertárak, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Kiadó egy elegánsan butorozott tengerre nyíló szoba villanyvilágítással és esetleg fürdőhasználattal Via Pomerio 7. III. em. 9.

Modern

transmissió-berendezések

kizárólag a speciálista

ALTENSTEIN és BRANT

mérnökök gépgyárában

Budapest, VI., Lehel-utca 10. sz.

Telefon 151-02 és 65-66.

Lederer penzio Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban.

Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Uj úri- és női fodrászterem

nyílt meg a Deák-Corso 14. sz. alatt, hol hölgyek részére külön terem van.

Ondoláció s mindenféle más hajmunka a legjobban, legfinomabb kivitelben készíttetik el. A m. t. hölgyek kényelmére egyes fodrásznőt házhoz is küldök. — Többszörösen kitüntetve munkáimért Budapesten, Bécsben, Londonban és Párisban.

Tisztelettel

Szuvajcsits János

uri és női fodrász.

Eddig az „Adria“-palotabeli fodrászteremben

Van szerencsém a n. é. közönség és jóakaróim tudomására hozni, hogy a Viale Francesco Deák 14. sz. alatt levő UNGLER B.-féle fodrászteremből, melynek több éven át vezetője voltam

kiléptem

és *Zárits* Jánosnak a Via Giuseppe Parini 6. sz. alatt levő fodrászüzletébe társnak léptem be.

Szíves pártfogást kérve ez új üzletben is, vagyok teljes tisztelettel

Szerblyin István.

további előmenetelét. Emiatt sokat panaszkodott tisztársainak, akik közül legjobb barátjának Boros honvéd főhadnagynak címére hátrahagyott levelében azt írja, hogy megunt a sivár életet és azért lett öngyilkos. A szerencsétlen liszt atyját, Vágó Ignác őrnagyot, a Ludóvika akadémia irodalomtörténeti tanárát kiméltelenül értesítették fia öngyilkosságáról.

Öngyilkosság a könyvtárban.

BUDAPEST, jan. 5. Ma délelőtt a Nemzeti Múzeum könyvtárban fejbe lölte magát Krasznai (Krasovszky) Rezső magánhivatalnok. Ma a könyvtárban 4-5 kötetet kért, majd kiment a folyosóra s ott agyonlőtte magát. Hátrahagyott levelében megírja, hogy szerelmes volt egy leányba, de nem tudta volna eltartani. Az öngyilkos anyja Kolozsváron lakik.

Meggyilkolta a mosto afiát.

SZÉKESFEHÉRVÁR, jan. 5. Vitári Sándor gazdag sertéskereskedő leszúrta a mostohafiát, akinek a halála után eltűnt. Simon Sándor bűnügyi rendőrkapitány azonban kinyomozta hollétét és éppen akkor tartóztatta le, amikor a vasuti állomásra indult, hogy megszökjön. A gyilkost az ügyészség börtönébe szállították.

Magyar értékek árjavulása.

BÉCS, jan. 5. A mai előtőzsdén különösen magyar bankpapirokban élénk kereslet nyilvánult. Az értékek jelentékeny árjavulást értek el s ezt a déli tőzsdén is megtartották. A tőzsde így zárult:

Magyar Bank	723.-
Magyar Agrárbank	537.-
Leszámitolóbank	581.50

Ezenkívül az Adria javulása is jelentékeny.

Gyári tűz Bécsben.

BÉCS, jan. 5. Tegnap délután a Kurtz, Nitochel és Hemeberg-féle központi fűtés- és szellőztetési gyárban nagy tűz keletkezett, mely órákig pusztított. A kár nagy, mert a drága felszerelésű gépek elpusztultak.

Az új bécsi nagykövet.

BÉCS, jan. 5. Tegnap délután a király ünnepélyes kihallgatáson fogadta Madrogeni beyt, az új török nagykövetet.

Sötétség Bécsben.

BÉCS, jan. 5. A villamos-központban történt rövidzárlat folytán tegnap este 6 órakor igen sok üzlet és helyiség világítás nélkül maradt. Azok a helyiségek, ahol kombinált világítás van, gázvilágítással dolgoztak, más helyeken petróleummal kellett a villanyt pótolni. Sok üzlet azonban teljesen világítás nélkül maradt.

Egy hajó balesete.

TRIESZT, jan. 5. Tegnapelőtt érkezett ide a „Szemiramisz” Lloyd-gőzös Alexandriából. A hajó nagy viharokon ment keresztül, úgy hogy utközben hajtócsavarjának egyik szárnyát elvesztette. Ennek folytán nagy késéssel érkezett meg.

Hivatásának áldozata.

ZÜRICH, jan. 5. Bebelnek, a szociáldemokrácia tudósának neje tragikus módon lelte halálát. Orvosi működése közben egy műtétenél inficálta magát s vérmérgezés következtében tegnap meghalt.

Kémkedő állügyvéd.

KOBLENZ, jan. 5. A rendőrség letartóztatott egy állügyvédet, aki égebben a francia idegen-legendában szolgált, mert az a gyanu, hogy Franciaország javára kémkedett.

A bolgár király beteg.

SZÓFIA, jan. 5. Ferdinánd király néhány nap óta könnyű influenzában szenved. Boris trónörökös szintén megbetegedett influenzában.

Egy bankhivatalnok

rablótámadása.

BERLIN, jan. 5. Tegnap délután a legnépesebb utcák egyikén, a Thiergarten-negyedben egy pénzbeszedő ellen, akinél 40.000 márka volt, vakmerő rablótámadást intézett egy Rihe Gyula nevű bankhivatalnok, aki Klein János pénzbeszedővel azt a megbízatást kapta, hogy a „Darmstädter Bank”-nál nagyobb összeget vegyen fel. Mindketten automobilban utaztak s mikor Klein lehajolt a gépkocsiban Rihe rézhurkot dobott a nyakába, hogy megfojtsa. Klein gyorsan kirántotta az ajtót és segítségért kiáltott. A járőrök a támadót azonnal elfogták, aki bevallotta, hogy régóta foglalkozik a rablás tervével.

A Tripoliszi háború.

TRIPOLISZ, jan. 5. Tripoliszban, Ain-Zarában, Tiupirában és Homsban semmi újabb nem történt. Lovascsapatok, melyek Ain-Zarától délre felkereső köruton voltak, nem láttak ellenséget. Tegnap éjszaka 40 arab rabló Gargaresben portyázott.

Halálra ítélt tengerésztiszt.

SZENTPÉTERVÁR, jan. 5. A tengerészeti hadi törvényszék golyó általi halálra ítéltte Kasimov haditengerésztisztet, aki egy hadihajó matrózait szökésre akarta bírni.

A konstantinápolyi helyzet.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 5. A városban rend van. Az őrségeket megerősítették s az őrjáratokon kívül semmi feltűnő jelenség nincs a városban.

Szerkesztői üzenet.

„Styra”. Az ügy részleteinek ismerete nélkül csak általánosságban mondhatunk véleményt: Az olyan fiatal emberrel szemben, aki becsületzóra sem teljesítette ígéretét, ön legfeljebb személyi retorzióval élhet. Vagy, ha ezt az eljárást jobbnak tartja, tekintse a maga részéről szöszegőnek és ne nézzen többé reá. Mi a levélből azt vesszük ki, hogy az illető kellemetlenséget okozhatott önmagának. Ez pedig nem olyan nagy kárus, hogy „diszkvalifikálni” lehetne miatta. Ön előtt persze eljátszotta a szerepét.

Kiadó lakás:

3 szoba, konyha, fürdő, cselédszoba, erkély gyönyörű kilátással, villanyvilágítás, havi 92 K. Szentgyörgyi-villa, Rastocine.

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Via del Pomerio 26. sz. alatt (a volt Balaton vendéglő helyiségében) „Riviera kávéházamat” megnyitottam. Mindenféle szórakoztató eszközök, bel- és külföldi lapok és első minőségű kávéházi italok állnak a n. é. közönség rendelkezésére.

Minél számosabb látogatást kér

Konrad Ferenc

a „Mercur” kávéház volt tulajdonosa.

Buffett Bellevue

Viale Deák (a kapucinusok új házában)

Hideg és meleg ételek, bel- és külföldi, valamint saját termésű borok. Kőbányai polgári sör mindig frissen.

Szíves pártfogást kér

SZIRMAI GYŐZŐNÉ

Első fumei magyar uri és női

FODRÁSZTEREM

Fiume, Adria palota.

Végez hajmosást, hajfestést külön női teremben. Mindenféle hajmunka olcsón teljesítetik. Lakásokba, ugy egyes meghívásokra, mint havi előfizetésekre ügyes fodrásznőt küld.

Az uri teremben jó és pontos kiszolgálás.

Telefon II-60.

Lefőztük Paris, Londont és Berlint
szabadalmazott

hajtűnkkel

A frizurát erősen tartja és sohasem esik ki. Kapható minden jobb üzletben. Valamennyi kulturálfalamban szabadalmazva

POLCZER ÉS TÁRSA
hajtű- és hajdizsmű-árugyár
Budapest, I. kerület, Lenke-ut 65 sz.

Magyar Általános Hitelbank Fiumei fiókja.

Via Lodovico de Adamich és Via Vincenzo de Domini sarkán (Cosulich-ház).

Pénztári órák: D. e. 1/9-1/21, d. u. 3-1/6.

Alaptőke 80,000.000

Alapított 1867-ben.

Tartaléktőke 55,000.000

Elfogad takarékbetéteket

és folyószámla-betéteket

a legelőnyösebb kamatoztatás mellett.

Bármily betétösszeget előzetes felmondás nélkül fizet ki.

Foglalkozik a banküzlet valamennyi ágával.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gymorhajosoknak
székszerűségben szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt teljesen
rendbehozza.
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

American Shoe Company Ltd.

BUDAPEST,

V., Dorottya-utca 6. sz. és VII. Ezsébet-Körut 42. sz.

Kizárólagos elárúsítása a következő világhírű és elsőrangú amerikai cipőgyártmányoknak:

Urak részére:
Edwin Clapp and Son
Barry,
Walk-Ower,
Commonwealth.

Gyermekeknek:
Pehler.

Hölgyek részére:
Sorosis
Cousins,
Laird-Schober
Queen.

➔ Kérje ujonnan megjelent árjegyzékünket. ➔

FEMINOL

a legújabb és legjobb folyékony

fém tisztítószer

a fémtárgyaknak gyönyörű, tartós fényt ad, még a rozsdafoltot is eltávolítja, nem tűzveszélyes, nem ülepedik.

Egyedüli gyártója **GEIKO** vegyészeti gyár
VÁCZ. Geiger és Tarsa

Ritka alkalom!

Végeladás

Steinmann Ignác Corso 14. sz. alatti
készruha-üzletében
ahol az összes áruk gyári
árakon kerülnek eladásra.

Ritka alkalom!

Szabott árak.

Fanda Ágoston és Zimmer P. utóda
Zimmer Ferenc
halászmester, cs. és kir. udvari szállító.
Budapest:
Központi vásárcsarnok: Telefon 61-24
Föld: V. József-ter. 13. Telefon 138-19
Sárgányca: Zimmer halászmester Budapest.

A „Balatoni Halászati r.t.” kizárólagos képviselője. Állandó nagy raktár a összes édesvízi és tengeri halakban — Vidéki megrendelések gyors, pontos és jutányos napi árakon eszközölhetők.

Első Fiumei Tisztító-vállalat.
Rainer Albert, Fiume, Via dell' Ospedale 1.

Szobák, valamint egész iskák-k tisztítás, szőnyeg tisztítások, parkett-kezelések, valamint kópadlóknak stambóval való beeresztése. Szőnyegek porolására átvitetnek. Polcskak irtása szagmentes és a bűnözatra ártalmatlan gőz útján. — Pontos kiszolgálás. — Olcsó árak.
Telefon 14 33

Részelemek száma 12.200 Szövetk. tőke K. 1.800.000 Tartaléktőke K. 55.000

A Fiumei Előleg- és Hitelszövetkezet

(bíráltolt felelősséggel)

Consortio Fiumano d'Antecipazioni e Prestiti

(con garanzia imitata)

Via Lodovico Kossuth 1. szám 1. emelet

megnyitotta az 1912 január 1-én kezdődő évciklusra

a hitelintézet. A Hitelszövetkezet kölcsönt nyújt 300 korona fölötti tetszés szerinti összegig. 1911. jun. 1-én kezdődő 260 heti vagy 60 havi részletben való visszafizetésre. minden tagnak előszerű teherességére legalább heti 1 koronás befizetésével, melynek révén a tag a társaság javáért is részt vesz. Birtokosok eszközöl és bővebb felvilágosításokat ad a szövetkezet irodája: Via Lodovico Kossuth 1. sz. 1. em. Hivatalos órák hétköznapokon 9-től 1 óráig.

OH JAJ!

Megfojt az elköszött köhögés!

Köhögés, rekedtség
és nyálterelés ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái
az ét-ágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Debra 1 és 2 korona.
Próbádohoz 50 fillér.

„NADOR” gyógyszerár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

Egger-mellpasztillája csaknem meggyógyított

Kapható Fiumében: Babic Hinkó, Budak D., Mizan Adorján, Marcella A., Prodán J., Rosenkari Gusztáv, Sikócsik Hugó, Schindler Adolf gyógyszerárakban, Benes Ernő, Jechel Ferenc, Lamberci G., Maucó A. gyógyszerárakban.

„Mercur” könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12. Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattal vidékre is készséggel szolgál.

HIRDETÉSEK felvételnek a hirdetőhivatalban.

Fizessen elő „A Tengerpart“-ra!

„A Tengerpart“ ujév napján kilencedik évfolyamába lépett.

Fiumének első állandó magyar napilapja ime közeledik fenállásának első évtizedéhez. S a mily mértékben nő e lap mögött a befutott idő, oly mértékben izmosodik, erősödik s halad előre Fiume magyarságának szeretetében „A Tengerpart“. Bizonyítéka ez annak, hogy „A Tengerpart“ eddigi irányával, mindenkitől független politikájával s bő hírszolgálatával úgy az ország mint Fiume magyar olvasóközönségének megelégedését vivta ki. Ez a szeretetteljes jóindulat arra biztat bennünket, hogy fokozott munkával s lapunk tartalmának állandó gazdagításával közönségünk támogatását és elismerését fokozottabb mértékben kiérdemljük. *Jelentékeny anyagi áldozatok árán biztosítottuk magunknak több tekintélyes fővárosi tárcaíró és a fumei gazdasági és kulturális viszonyokat alaposan ismerő, kiváló cikkírók közreműködését, közölni fogjuk január 15.-étől kezdve a budapesti és bécsi tőzsde mindennapi árfolyamait, tovább fejlesztjük helyi és környékbeli hírszolgálatunkat és a sport és művészet terén is értékes új erővel gazdagítjuk munkatársaink sorait.* Mindez szükségessé teszi, hogy fokozatosan áttérjünk a hat oldalú lapról az állandó nyolc oldalas terjedelemtre, hogy a mi részünkről további áldozatkészséggel, „A Tengerpart“-nak szünet nélküli fejlesztésével s nagyobbításával rójuk le hálánkatközönségünk iránt.

»A Tengerpart« előfizetési ára a rohamosan emelkedő előállítási költségek dacára a régi marad:

Egy évre 24 kor., fél évre 12 kor., negyedévre 6 kor., egy óra 2 kor.

Tisztviselők fél áron kapják „A Tengerpart“-ot.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen küldünk.

Előfizetéseket bármely naptól kezdve posta és telefon útján is felvesz «A Tengerpart» kiadóhivatala Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3 (Wurzer ház) I. emelet. - Telefon 229. sz. - Postafiók 105. sz.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em. A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek. Telefon 11-89.

Austro-Americana TRIEST.

Rendszeres szolgálat Triest és Olaszország, Görögország, Spanyolország Észak-, Közép- és Dél-Amerika között.

F. év végéig még a következő járatok teljesítettek:

New-Yorkba és a közbeeső kikötőkbe az	„Oceania“ gőz. dec.	2-án
Buenos-Ayresbe	„Atlanta“	7-én
„	„Alice“	9-én
„	„Francesca“	14-én
New-Yorkba	„Argentina“	23-án
Buenos-Ayresbe	„Laura“	28-án

A személyforgalom részére új és gyors, kétszavas Marconi dróttalan táviróval felszerelt hajók állanak rendelkezésre.

Teherforgalom.

Triest, New-York, Philadelphia—New-Orleáns	3 indulás havonént
Savanna—Triest	2 „
Pensacola—Triest	1 „
New-Orleáns—Triest	1 „
Galveston—Triest	1 „

Két rendkívüli utazás „Martha Washington“ gyorsgőzessel Rio de Janeiroba, Santosba és Buenos-Ayresbe 1912. január 11. és március 7-én Triestből való indulással Nápoly, Barcellona és Terriffa (Kanári szigetek) érintésével.

Átkelés Nápolyból—Buenos-Ayresbe 16 nap alatt.

Tudakozódní lehet az igazgatóságnál, Triest, Via Molin Pccolo 2 (Táviratcim: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főügyrnökségné Bécs I., Neuthorgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaise Josef-strasse 36. és a társaság más ügynökségeinél.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó vállalat.

„ADRIA“ szálló és étterem

Via Adamich 5. szám.

Telefonszám 482.

Kitűnő konyha. - Kőbányai polgári sör. - Elegáns vendégszobák, tengeri kilátással. - Jól elkészített tengeri halak. Tulajdonos Tranquillo de Negri.

LINOLEUM

Haas Leopold

Via della Torre 1. Fiume Telefon 12-67. sz.

==== Ajánl: ====

Linoleum futószőnyegeket		Asztalterítők bordúrral	
67 cm. széles méterje	K 1.55	115 cm. hossz. 85 cm. szél.	K 2.60
90 „ „ „	„ 1.95	130 „ „ 100 „ „	„ 3.60
200 „ „ „	„ 4.40	145 „ „ 115 „ „	„ 4.40

„Linoleum“ fürdő- és hálószobák, ebédlők stb. befedésére à Kor. 2.50 per négyszögméter.

„Linoleum Inlaid“ teljesen átmenő mintával, melyről a minta le nem kopik à K. 4.50 per négyszögméter.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Nyomatott a „Mercur“ nyomdában Fiume.